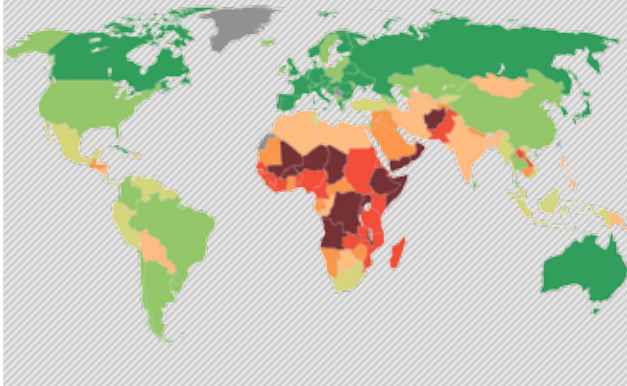

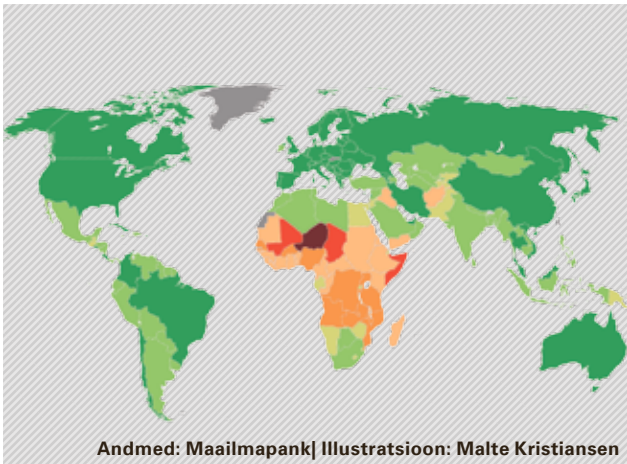
WORLD'S BEST NEWS

1990

Sündimus

2015

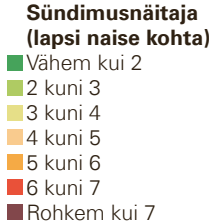
Andmed: Maailmapank| Illustratsioon: Malte Kristiansen

„RAHVASTIKUPOMMI” KAHJUTUKS TEGEMINE

Maailma elanikkond kasvas 1970. aastatel kiiresti ja paljud inimesed olid mures, et globaalne ülerahvastatus viib näljani. Kuid seitsaadiik on rahvastiku kasv aeglustunud. Tippajal, 1964. aastal,

sai iga maailma naine oma elu jooksul keskmiselt 5,1 last. Tänapäeval on sündimusnäitaja langenud 2,5 lapseni naise kohta. Saharast lõunasse jääv Aafrika on jätkuvalt piirkond,

kus sünnib kõige enam lapsi, kuid ka seal on viljakusnäitaja langenud – keskmiselt 6,8-lt lapselt viie lapseni naise kohta. Kaart näitab igas riigis 1990. aastast alates toimunud arengut. / tgj

DISAINI ROLL MAAILMA MUUTMISES

Igaüks võib aidata maailma muuta ja ülemaailmsete säästva arengu eesmärkide kujundus on toonud meid sammukese sellele lähemale.

IKOONILISED IKOONID

Hjalte Zacharewicz
World's Best News

Kuidas muuta midagi, mis võib olla kõige kõikehõlmavam ja ambitsioonikam plaan inimkonna ajaloos, millekski selliseks, millest inimesed kogu maailmas tegelikult ka aru saavad ja millest nad hoolivad? See ei ole lihtne ülesanne, kuna arengueesmärgid on sätestatud pikkades, paljusönaalistes ja puisevõitu dokumentides. Ja ometigi anti disainer Jakob Trollbäckile just selline ülesanne: muuta ülemaailmsed säästva arengu eesmärgid brändiks, mida tavalised inimesed mõistaksid.

„Maailm ei lahenda neid probleeme, kui keegi ei mõista, milles need seisnevad,” ütleb Trollbäck.

Lühike ja lihtne

Esimene samm oli anda igale eesmärgile lühike, lihtne ja positiivne nimi. Näiteks lohisevalt sõnastatud „Kaitsta ja kasutada säästvalt ookeane, meresid ja merelisi elusressursse, et saavutada säästlik areng” sai nimeks „Elu vee all.”

Seejärel sai iga eesmärk endale julge värvilise ikooni, mis säti kergelt loetavaks tabeliks. „See on nagu muutuste perioodilisustabel. Ma soovin, et keegi oleks filminud seda, kui me uusi

Üleilmsete eesmärkide ikoonide ja värvide autor Jakob Trollbäck
Photo © Trollbäck+Company

nimesid ja ikoone esmakordselt ÜROs näitasime; see oli nagu ilmutus,” ütleb Trollbäck.

„Kõik on selle globaalse plaani keerukate aspektidega nii ametis ja asjas sees, et kogu see probleemistik tundub vahel ületamatu, ja siis äkki tekkis hetk, kui tundus,

et kõik mõistavad: jah, me saame sellega tegelikult ka hakkama. See on kujunduse jõud juhitud ja tehtavad.”

Igaüks saab aidata

Jakob Trollbäck tahtis muuta 17 püstitatud eesmärki sellisteks, et igaüks tunneks nendega seost – et anda

Maailm arvudes

8/10
eurooplastest arvab, et on oluline aidata arengumaades elavaid inimesi.
Allikas: ODI

3 200 000 000
2015. aasta lõpuks kasutas Interneti 3 200 000 000 inimest, neist 2 miljardit elas arengumaades
Allikas: ÜRO Arenguprogramm

68 MILJARDIT EUROT
Üle poole maailma arengubist pärineb Euroopa Liidult ja selle liikmesriikidelt.
Allikas: Euroopa Komisjon

Mis on World's Best News?
Maailma Parimad Uudised ehk World's Best News on Taanis asutatud rahvusvaheline ajakirjanduslik teavituskampaania ja meediakanal. Me avaldame uudiseid edusammude ja arengulahenduste kohta koostöös ÜRO, ELi, valitsusasutuste, mittetulundusühingute ja erasektori ettevõtetega. Lisateavet leiäte aadressilt www.worldsbestnews.dk

Selle väljaande koostasid:
Ajakirjanik Hjalte Zacharewicz
Ajakirjanik Thomas Gringer Jakobsen
Kujundus Malte Kristiansen
Tegevtoimetaja Sophie Rytter
Peatoimetaja Thomas Ravn-Pedersen

inimestele algpunkt globaalsete muutuste teemasse ja tekitada tunne, et asjad on kontrollitavad. „Igaühel on oma lemmikeesmärk. Näiteks mina

”
Maailm ei lahenda neid probleeme, kui keegi ei mõista, milles need seisnevad.

hoolin neist kõigest, aga mulle isiklikult on kõige tähtsam 13. eesmärk: kliima-alane tegevus. Kuid selle lahendamiseks on vaja 4. eesmärki: haridus, ja hariduse jaoks on vaja 5. eesmärki: sooline võrdõigusslikkus. Nagu näete, koostan ma oma enda muutuste loo ja igaüks võib seda teha. Ja igaüks võib aidata muuta maailma.

WORLD'S BEST NEWS

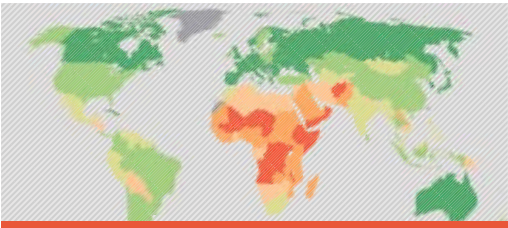
www.worldsbestnews.org | www.ec.europa.eu/europeaid

Foto: CC BY-NC-ND Päästke lapsed

Kõik saab alguse koolist

| 2

„Rahvastikupommi” kahjutuks tegemine

| 4

Foto: CC BY-NC-ND UNICEF Etioopia 2014/Ose

Partnerluste lugu

| 3

Totaalne muutus

Inimeste elu paremaks muutmine ei tohiks meid panna unustama loodust, mis teeb meie elusolemise võimalikuks. Sel põhjusel keskenduvad paljud eesmärgid

”
Nende ülemaailmsete eesmärkide ulatus ja ambitsioonikus nõuab lahendusi, mis on radikaalsemad kui tavaliselt

maismaa ja ookeanide eluslooduse kaitsmisele, meie tootmise säästlikuks muutmisele ja üleilmse kliima soojenemise lõpetamisele. Kuid on üks asi sellistes eesmärkides kokku leppida ja teine asi need saavutada. „Nende ülemaailmsete eesmärkide ulatus ja ambitsioonikus nõuab lahendusi, mis on radikaalsemad kui tavaliselt,” ütleb Kharas.

Vaesust on juba vähendatud poole võrra

Eelmiste „Aastatuhande arengueesmärkide 2000–2015” edu andis alust optimismile. Äärmisest vaesust on 1990. aastast saati juba poole võrra vähendatud, osaliselt tänu neile eesmärkidele, ütleb Homi Kharas. „Juhid on ambitsioonikamad, kui nad teavad, et ka teised tegutsevad. Keegi ei taha olla viimane!”

Poiss lennutab tuulelohet Manilas, Filipiinidel
Foto: CC BY-NC-ND Aasia Arengupank

MEIL ON PLAAN – PÄÄSTA MAAILM

See on palju suurem väljakutse kui reis Kuu peale. ÜRO on seadnud meile sihid selleks, et me kõik jõuaksime 2030. aastaks jätkusuutliku planeet Maani.

ÜLEMAAILMSED SÄÄSTVA ARENGU EESMÄRGID

Thomas Gringer Jakobsen
World's Best News

See juhtus lõpuks eelmise aasta lõpus. Kõik maailma riigid leppisid kokku tohutult mahukas kavas, mis peaks lahendama paljud inimkonna suurimatest probleemidest. Selle kava nimi on „Ülemaailmsed säästva arengu eesmärgid”:

17 kaugeulatuvat eesmärki, mida meie, maailma elanikud, tahame saavutada enne 2030. aastat. Nende eesmärkide hulka kuuluvad vaesuse ja nälja kaotamine, kvaliteetse hariduse andmine kõigile ja veel palju muud. Lühidalt, selle plaani mõte on võimaldada kõigil juba praegu elada head elu. Üks maailma juhtivaid globaalse arengu eksperte, Brookingsi Instituudi vanemteadur Homi Kharas usub, et need üle-

maailmsed eesmärgid võivad tõesti muuta maailma: „Nüüd on olemas ühtne raamistik, mis seob tervikuks erinevad arengukoostöö osad – turvalisuse, keskkonna, inimõigused, humanitaarabi – kõigi nendega tegeletakse praegu eraldi. Ülemaailmsete säästva arengu eesmärkide kaudu koondatakse need kokku. See võib olla tõeliselt maailma muutev,” ütleb hr Kharas.

Juhtkiri

Kelle asi on maailma muutmine?

Sigrid Solnik,
Estonian Roundtable For Development Cooperation

Maailm ei ole kunagi olnud nii rikas ega haritud kui täna. Samas ei ole maailmas kunagi olnud ka nii kõrgeid temperatuure ega nii palju migrante kui täna. Elame suurte muutuste ajastul ja meil kõigil on võimalus neid muutusi mõjutada. Eestlastena kipume olema üsna skeptilised, usutakse, et üksikisik ei saa suuri ülemaailmseid arenguid mõjutada. Siit selgub ka teine eestlaslik iseloomujoon – arvame, et oleme väikesed ja kõigest kaugel, et meist ei sõltu midagi. Vale puha! Meil kõigil on kodanikena, tarbijatena ja lapsevanematena oluline osa selles, millise maailma me oma lastele jätame. Uued kestliku arengu eesmärgid on üle maailma kõigile ühised ning igaühe panus loeb – kõik algab meist endist, igast üksikust inimesest!

Lugev poiss Vietnamis
Foto: CC BY-NC-ND Aasia
Arengupank

Kõik saab alguse koolist
Haridus on võti vaesuse kaotamiseks maailmas.

Thomas Gringer Jakobsen
World's Best News

17 ülemaailmset säästva arengu eesmärki on nii ambit-sioonikad, et nende suurte, tähtsate ja omavahel seotud eesmärkide saavutamine võib tunduda üle jõu käivana. Kust alustada? Tuntud säästva arengu eksperdi, professor Jeffrey D. Sachs'i sõnul võib üks eesmärkidest avada tee kõigi ülejäänute saavutamisele:

„Kõigist säästva arengu saavutamiseks vajalikest investee-ringutest pole ükski tähtsam kui 4. eesmärk: kvaliteetne haridus,“ ütleb hr Sachs.

„Kui me suudaks tagada, et iga laps maailmas saab minna lasteaeda ja seejärel saada vähemalt kvaliteetse keskhariduse, tähendaks see globaalset läbimurret heaolu valdkonnas ja suutlikkuses saavutada kõik ülejäänud 16 säästva arengu eesmärki. See võimaldaks kaotada vaesuse ja anda inimestele võimaluse saavutada hea tervis, leida korralik töö ja olla tublid ning aktiivsed demokraatias osalejad.“

Üldjoontes on maailm teinud suuri edusamme kõigile hariduse võimaldamiseks. Täna käib koolis üheksa last kümnest. Paljud koolis mittekaivatest lastest elavad konfliktipiirkonnas, mis eeldab suuremaid jõupingutusi rahuks ja stabiilsuseks.

ÜLEMAAILMSED SÄÄSTVA ARENGU EESMÄRGID

See võib kõlada nagu mõni John Lennoni laul, aga neid sõnu laulab kaasa kogu maailm. Kõik maailma riigid on alla kirjutanud sellele visioonile maailmast aastal 2030.

Kujutage ette maailma, kus **EIOLE VAESUST** ja kus **EIOLE NÄLGA**
Meil kõigil on **HEA TERVIS JA HEAOLU**,
KVALITEETNE HARIDUS ja **SOOLINE VÕRDÕIGUSLIKKUS** igal pool.
PUHAŠT VETT ja **SANTAARSEID TINGIMUSI** jätkub kõigile

TASKUKOHANE JA PUHAS ENERGIA on aidanud luua **KORRALIKU TÖÖKOHTADE JA MAJANDUSE KASVU**.
Meie jõukust toidavad investeeringud **TÖÖSTUSESSE, INNOVATSIOONI JA INFRASTRUKTUURI** ja see on aidanud meil **VÄHENDADA EBAVÕRDSUST**.

Me elame **SÄÄSTVATES LINNADES JA KOGUKONDADES** ning **VASTUTUSTUNDLIK TARBIMINE JA TOOTMINE** tervendab meie planeeti.
KLIIMAMEETMED on peatanud kliima soojenemise planeedil ja meil on lopsakas **ELUVEE ALL** ning rikkalik, mitmekesine **ELUSTIK MAA** PEAL.

Me naudime **RAHU JA ÕIGLUST** tänu **TUGEVATELE INSTITUTSIOONIDELE** ning meil on pikaajalised **PARNERLUSED EESMÄRKIDE SAAVUTAMISEKS**.

Text and icons by TROLLBÄCK+COMPANY

Poisid mängivad Etioopias võrkpalli.
Foto: CC BY-NC-ND UNICEF Ethiopia 2014 / Ose

LÜHIDALT KÄEPIGISTUSTE JA LOOTUSE PIKAST AJALOOST

Ülemaailmsed säästva arengu eesmärgid on kohal. Neil seisab ees pikk teekond, kuid nad ei ole üksi; nad tuginevad aastakümnete pikkustele rahvusvahelistele muutustele suunatud partnerlustele.

PARTNERLUSALGATUSED
Hjalte Zacharewicz
World's Best News

Maailmal on tohutu plaan. See on nii tohutu suur, et meile võib andeks anda, kui kahtleme, kas me suudame seda eales ellu viia. Aga kui me heidame pilgu lähiajalukku, siis on meil alust optimismiks.

Märkimisväärsed tulemused

Ülemaailmsete säästva arengu eesmärkide eelkäija – nn „Aastatuhande arengueesmärgid 2000–2015“ (Millenium Development Goals, MDG) – oli 2000. aastal riigipeade poolt kokku lepitud tähtajaliste eesmärkide kava – aastaks 2015 suutsid nad ühendada, kannustada ja laiendada jõupingutusi selleks,

et lahendada mõned maailma suurimast probleemidest. Kuigi mõnesid MDG-sid täies mahus ei saavutatud, andsid need märkimisväärsed tulemusi. Ülemaailmne laste suremuse määr on aastast 1990 langenud enam kui poole võrra. Peaaegu sama on toimunud sünditavate emadega seotud suremuse näitajaga.

Ülemaailmselt vähenes koolis mittekaivate laste arv 2000. aastaga võrreldes peaaegu poole võrra – kui mainida vaid mõnda näidet edusamudest.

Ühised jõupingutused

Paljud võivad MDG-sid pidada vaid ÜRO eesmärkideks, aga tegelikkuses ei olnud MDG-de

kas osa lahendusest, mis annab inimestele paremad majanduslikud väljavaated, puhvri kliimamuutuste vastu, piirkonnast migreeruda kavatsevatele töötutele noortele põhjuse sinna jääda ja samas aidata taastada poliitilist stabiilsust,“ ütleb ÜRO kõrbestumisega võitlemise konventsiooni globaalse mehhanismi pressiesindaja Alexander Asen – see konventsioon on üks peamisi algatuse partnereid koos EL-i ja Aafrika Liiduga.

Aafrika Liidu hinnangul on „müürist“ juba 10–15% valmis. Kui selle loomine on lõpule viidud, võib sellest saada suurim inimtekkeline struktuur Maal. / hz

Vaatlejad Ildiko Kosztolnai ja Juan Ribó Chalmeta
EL-i valimisvaatluse missioonil Tuneesias.
Foto: Ezequiel Scagnetti © Euroopa Liit

Valimisprotsesside tugevdamine

Alates 2000. aastast on EL korraldanud enam kui 120 valimisvaatluse missiooni. Abil, mida antakse valimiste korraldamiseks ja valimisvaatluse missioonidel, on võtmeroll demokraatia tugevdamisel. „Need on leidnud laialdast tunnustust avaliku kindlustunde kasvatamise ja valimisprotsesside usaldusväärsuse

saavutamise eest vastutus ainult mõnel üksikul inimesel või organisatsioonil. Selle asemel on neid edendanud lugematu arv osalisi avalikust, era- kui ka mittetulundussektorist nii üheskoos kui ka iseseisvalt, arenenud maadest ja arengumaadest üle kogu maailma. „Maailm liigub laiemas ja kooskõlastatuma lähenemisviisi poole, mis peegeldab soovi teha koostööd, jagada kohustusi ja näha maailma probleeme ning nende lahendusi laiemas perspektiivis, kus kõik teemad on omavahel seotud ja kaasa peab lööma kogu ühiskond,“ ütleb Taani Rahvusvaheliste Uuringute Instituudi vanemteadur Erik Lundsgaarde.

Uus teekond

Aastatuhande arengueesmärgid kuulutasid kõikehõlmavat lähenemisviisi globaalsete väljakutsete lahendamisele, liites kokku arengu- ja keskkonnateemalised plaanid. Tänu neile tegi maailm vaid 15 aastaga suuri edusamme ning see protsess tõi rahvusvahelise kogukonna ja ühiskonnad üksteisele lähemale. See on hea enne uute ülemaailmsete säästva arengu eesmärkide ja nende 2030. aastani kestva teekonna jaoks.